

ΠΡΕΣΒΕΙΑΣ ΕΡΕΒΑΝ

**ΕΠΙ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΣ ΑΡΜΕΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ ΤΩΝ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ
ΕΛΛΑΔΟΣ – ΑΡΜΕΝΙΑΣ**

Συντάκτης

Λεωνίδα Παπακωνσταντινίδης

Σύμβουλος Α΄ Ο.Ε.Υ

Ερεβάν, Ιούνιος 2015

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α.

ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΡΜΕΝΙΑΣ

1. Στοιχεία Γεωγραφίας.

Έκταση - 29.743 τετρ. χλμ.

Αρμενική Διασπορά - 3,5 εκ. κυρίως σε Ρωσία, ΗΠΑ, Γαλλία, Λίβανο, Γεωργία και Ιράν.

Επίσημη γλώσσα - Αρμενική (ομιλείται και η ρωσική σε ποσοστό 89%)

Πρωτεύουσα - Ερεβάν (1,2 εκ. κάτοικοι)

Μεγαλύτερες πόλεις - Gyumri (146.122), Vanadzor (104.988), Vagharshapat (57.622), Ejmiatsin (49513).

2. Πληθυσμός

3.018.854 εκ. κάτοικοι Αρμένιοι 97%, Κούρδοι 1,3%, Ρώσοι 0,5%.

3. Πολίτευμα.

Το πολίτευμα της Αρμενίας είναι Προεδρική Κοινοβουλευτική Δημοκρατία. Πρόεδρος της Δημοκρατίας είναι ο επικεφαλής του Ρεπουμπλικανικού Κόμματος κ. Serzh Sargsyan που εξελέγη για δεύτερη πενταετή θητεία τον Απρίλιο του 2013 (www.president.am).

3.1. Πολιτικό Σύστημα. Το Κοινοβούλιο αποτελείται από 131 βουλευτές οι οποίοι εκλέγονται για τετραετή θητεία. Με βάση τα αποτελέσματα των εκλογών του Μαΐου 2012 στην Βουλή εκπροσωπούνται 6 κόμματα, το Ρεπουμπλικανικό με 69 έδρες, η Ευημερούσα Αρμενία με 37 έδρες, το Αρμενικό Εθνικό Κογκρέσο με 7 έδρες, η Κληρονομιά με 5 έδρες, η Αρμενική Επαναστατική Ομοσπονδία με 6 έδρες και Νόμος και Τάξη με 6 έδρες.

Οι επόμενες εκλογές θα διεξαχθούν το 2017 (www.parliament.am).

4. Νομοθετική Εξουσία. Η Κυβέρνηση έχει 18 μέλη και αποτελείται από στελέχη του Ρεπουμπλικανικού κόμματος και ανεξάρτητες προσωπικότητες.

Κατά τη διάρκεια του 2014 δημιουργήθηκε το νέο Υπουργείο Διεθνών Οικονομικών Σχέσεων και Μεταρρυθμίσεων και συγχωνεύτηκαν τα Υπουργεία Περιφερειακής Διοίκησης και Αντιμετώπισης Εκτάκτων Υποθέσεων (www.gov.am).

5. ΕΞΩΤΕΡΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ.

5.1. Σχέσεις με Τελωνειακή Ένωση.

Την 1^η Ιανουαρίου 2015 η Αρμενία κατέστη πλήρες μέλος της Τελωνειακής Ένωσης με Ρωσία, Λευκορωσία και Καζακστάν, μετά την ολοκλήρωση των σχετικών διαπραγματεύσεων.

Το γεγονός αυτό σημαίνει ότι η Αρμενία θα πρέπει να υιοθετήσει όλες τις Διεθνείς Συμφωνίες που δεσμεύουν την Ευρωπαϊκή Ένωση και να επαναδιαπραγματευθεί τις τελωνειακές παραχωρήσεις προς τα μέλη του Π.Ο.Ε.

Η Συνθήκη προσχώρησης παραχωρεί στην Αρμενία μεταβατικές περιόδους που κυμαίνονται από ένα έως οκτώ έτη για την προσαρμογή των εισαγωγικών δασμών με το κοινό δασμολόγιο της Ένωσης.

Η πλήρης εφαρμογή των τεχνικών ρυθμίσεων θα απαιτήσει 12 έως 60 μήνες και τριετής περίοδος θα απαιτηθεί για την προσαρμογή της νομοθεσίας σε θέματα προστασίας πνευματικής ιδιοκτησίας.

Η Αρμενία θα λαμβάνει σε ετήσια βάση ποσοστό 1% του συνόλου των εισαγωγικών δασμών, ποσόν που εκτιμάται σε περίπου 152 εκατ.\$ ετησίως.

Η Ευρωπαϊκή Αναπτυξιακή Τράπεζα δημοσίευσε έκθεση στην οποία εκτιμάται ότι, η ένταξη της Αρμενίας στην Τελωνειακή Ένωση θα έχει πολλαπλά θετικά αποτελέσματα στον οικονομικό τομέα.

Αναμένεται συμπληρωματική αύξηση του Α.Ε.Π κατά 4% ετησίως και συναλλαγματικό όφελος 140 εκ.\$, επίσης σε ετήσια βάση, λόγω της μείωσης της τιμής του εισαγομένου από την Ρωσία φυσικού αερίου.

Σύμφωνα με τους συντάκτες της έκθεσης, η Αρμενία θα ωφεληθεί σημαντικά από την προβλεπόμενη ελεύθερη διακίνηση εργαζομένων, ήδη το 15% περίπου του Α.Ε.Π προέρχεται από τα μεταναστευτικά εμβάσματα των εργαζομένων στη Ρωσία. Για τα επόμενα, μετά την ένταξη έτη, το ποσό αυτό αναμένεται να προσεγγίζει τα 40 εκ\$, συντελώντας στην σταθερότητα του ισοζυγίου πληρωμών.

Στον τομέα του εξωτερικού εμπορίου αναμένεται αύξηση των εισαγωγικών δασμών, ανερχομένων προς το παρόν σε ποσοστό 2,7% κατά μέσο όρο, για να προσεγγίσουν το επίπεδο του μέσου όρου 6,9% της Τελωνειακής Ένωσης για το έτος 2014. Το γεγονός αυτό θα αυξήσει την προστασία των εγχωρίων παραγωγών αλλά αναμένεται να προκαλέσει έναρξη διαδικασιών κατά της Αρμενίας στον Π.Ο.Ε.

Θετικές αναμένονται οι επιπτώσεις στους τομείς της ενέργειας και των μεταφορών, με αναμενόμενες επενδύσεις στην κατασκευή νέου σταθμού πυρηνικής ενέργειας, την

αποπεράτωση της κατασκευής του οδικού άξονα Βορρά – Νότου που θα επιτρέψει την ευκολότερη σύνδεση με το Ιράν και την αποκατάσταση της σιδηροδρομικής σύνδεσης με την Ρωσία, μέσω Γεωργίας.

Η Αρμενία επιθυμεί πάντως την σύναψη ειδικής προνομιακής σχέσης με την Ε.Ε, συμβατής με την πλήρη ένταξή της στην Τ.Ε.

5.2. Σχέσεις με Ε.Ε.

Οι σχέσεις της Αρμενίας με την Ε.Ε καθορίζονται από την Συμφωνία Εταιρικής Σχέσης και Συνεργασίας που υπεγράφη το 1996 και ετέθη σε ισχύ το 1999.

Η Συμφωνία περιγράφει τις δυνατότητες συνεργασίας στους τομείς του πολιτικού διαλόγου, του εμπορίου, των επενδύσεων, της οικονομίας, του πολιτισμού και της δικαιοσύνης.

Η Αρμενία συμπεριλαμβάνεται μεταξύ των χωρών του Νοτίου Καυκάσου που εντάχθηκαν στην Πολιτική Ευρωπαϊκής Γειτονίας το 2004 και της Ανατολικής Εταιρικής Σχέσης το 2009 και το γεγονός αυτό καταδεικνύει την διάθεση της Ε.Ε για ενδυνάμωση των σχέσεων.

Η παρούσα Συμφωνία Συνεργασίας δεν προβλέπει δασμολογικές προτιμήσεις αλλά απαγορεύει ποσοτικούς εμπορικούς περιορισμούς. Από τον Ιούλιο του 2005 η Αρμενία απολαμβάνει των προνομίων του Συστήματος Γενικευμένων Προτιμήσεων (GSP+) βάσει του οποίου προσφέρεται ευνοϊκή μεταχείριση στις αρμενικές εξαγωγές προς την ευρωπαϊκή αγορά καθιερώνοντας μηδενικούς δασμούς για περίπου 6.400 προϊόντα.

Υπογραφή Μνημονίου Κατανόησης Ε.Ε – Αρμενίας.

Ο Επίτροπος Ευρωπαϊκής Πολιτικής Γειτονίας και Διεύρυνσης κ. Johannes Hahn και ο Υπουργός Εθνικής Οικονομίας της Αρμενίας κ. Karen Chsmaritian υπέγραψαν Μνημόνιο Κατανόησης που εγκαινιάζει το Πρόγραμμα Υποστήριξης της Αρμενίας (Single Support Framework) για την περίοδο 2014-2017.

Το Πρόγραμμα έχει προϋπολογισμό μεταξύ 140-170 εκ. ευρώ και θέτει τις αρχές για συνεργασία και επίτευξη μεταρρυθμίσεων, κατά προτεραιότητα στους τομείς της δικαιοσύνης και του δημόσιου τομέα, αποδίδοντας ιδιαίτερη σημασία και στην ανάπτυξη των ιδιωτικών μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων.

Οι δύο επίσημοι υπέγραψαν επίσης Συμφωνία Χρηματοδότησης για Πρόγραμμα υποστήριξης του τομέα της Γεωργίας και της Αγροτικής Ανάπτυξης, ύψους 25 εκ. ευρώ.

Chronology of bilateral relations

1999: Entry into force of the EU-Armenia Partnership and Cooperation Agreement.

2004: Launch of the European Neighbourhood Policy (ENP).

2006: Approval of the EU-Armenia ENP Action Plan.

2007-2010: ENP assistance to Armenia stands at €98.4 million.

2008: Fully-fledged EU Delegation opens in Yerevan.

2009: Launch of the Eastern Partnership.

2010: Launch of EU-Armenia Association Agreement negotiations.

2011-2013: ENP assistance to Armenia stands at €157.3 million.

2011: EU-Armenia Mobility Partnership Declaration.

2012: Launch of negotiations on a Deep and Comprehensive Free Trade Area.

2012: Signature of the Protocol to the Partnership and Cooperation Agreement on the general principles for the participation of Armenia in EU programmes.

2013: Joint Declaration of the Eastern Partnership Summit.

2013: Joint Statement between the EU and Armenia as agreed by High Representative Ashton and Foreign Minister Nalbandian.

2014: Entry into force of the EU – Armenia Visa Facilitation and Readmission Agreements.

http://eeas.europa.eu/delegations/armenia/index_en.htm

5.3. Συμμετοχή σε Διεθνείς Οργανισμούς.

Η Αρμενία είναι μέλος των ακόλουθων Διεθνών Οργανισμών: IMF, World Bank/IDA, IFC, WTO, OSCE, Council of Europe, UN/UNCTAD/UNESCO, MIGA, ILO, WHO, WIPO, INTERPOL, European Bank for Reconstruction and Development (EBRD), the Asian Development Bank (ADB), IAEA, World Tourism Organization, World Customs Organization, International Telecommunications Union, Organization of the Black Sea Economic Cooperation (BSEC).

5.4. Διμερείς Διεθνείς Συμφωνίες.

Η Αρμενία έχει υπογράψει διμερείς Συμφωνίες Προστασίας των Επενδύσεων και Αποφυγής Διπλής Φορολογίας με τις ακόλουθες χώρες:

Αργεντινή, Αυστρία, Λευκορωσία, Βέλγιο, Βουλγαρία, Καναδά, Κίνα, Κύπρο, Αίγυπτο, Φινλανδία, Γαλλία, Γεωργία, Γερμανία, Ελλάδα, Ινδία, Ιράν, Ιράκ, Ισραήλ, Ιταλία, Κιργιστάν, Λετονία, Λίβανο, Λιθουανία, Ολλανδία, Κατάρ, Ρουμανία, Ρωσία, Ισπανία, Σουηδία, Ελβετία, Συρία, Τατζικιστάν, Τουρκμενιστάν, Ουκρανία και Ηνωμένο Βασίλειο.

5.5. Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης.

Στην Αρμενία λειτουργούν δύο κρατικά κανάλια και πάνω από 10 ιδιωτικά κανάλια, σε όλη την επικράτεια. Τα ιδιωτικά κανάλια ανήκουν σε επιχειρηματικούς ομίλους και ένα στο Πατριαρχείο της Αρμενίας.

Κυκλοφορούν γύρω στις 10 ημερήσιες και εβδομαδιαίες έντυπες εφημερίδες στην αρμενική γλώσσα και 2 στη ρωσική. Υπάρχουν και πολυάριθμα ηλεκτρονικά μέσα ενημέρωσης.

Σημαντικότερη πηγή πληροφόρησης αποτελεί η τηλεόραση και το διαδίκτυο, ειδικά για τη νεολαία.

Κυριότερα ηλεκτρονικά μέσα ενημέρωσης :

www.arminfo.info

www.panorama.am

www.armenpress.am

www.news.am

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΑΡΜΕΝΙΑΣ.

1. Γενικά στοιχεία.

Η οικονομική δραστηριότητα αυξήθηκε κατά μέσο όρο 3,9% το 2014, έναντι του 2013 και κατά 19,6% τον Δεκέμβριο, έναντι του Δεκεμβρίου 2013.

Το θετικό αυτό αποτέλεσμα οφείλεται κυρίως στην έντονη αύξηση της δραστηριότητας στον κατασκευαστικό τομέα κατά 53,4%, στο εμπόριο κατά 44,7%, στις υπηρεσίες κατά 31,6% και στην παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας κατά 9,1%. Μείωση σε ποσοστό -22,1% παρατηρήθηκε στον τομέα της γεωργίας.

1.1 Ψήφιση προϋπολογισμού 2015.

Το Κοινοβούλιο της Αρμενίας επικύρωσε το νόμο «Περί κρατικού προϋπολογισμού 2015» με ψήφους 71 υπέρ και 46 κατά.

Προβλέπεται αύξηση του Α.Ε.Π σε ποσοστό 4,1% και πληθωρισμός ύψους 4% (+/- 1,5%). Τα έσοδα θα ανέλθουν σε ποσοστό 23,39% του Α.Ε.Π και οι δαπάνες σε 26,6%, κατά συνέπεια το έλλειμμα σε 2,34% του Α.Ε.Π.

Ο προϋπολογισμός έχει συνταχθεί με ισοτιμία του Δολαρίου Η.Π.Α. προς το Αρμενικό Ντράμ 1 USD = 411 AMD, αλλά στο τέλος του έτους η ισοτιμία ήταν 1 USD = 470 AMD.

Από την 1^η Ιανουαρίου 2014 ετέθη σε εφαρμογή το σύστημα υποχρεωτικής ασφάλισης των εργαζομένων, μέσω δύο μεγάλων ιδιωτικών ταμείων, του γαλλικού Amundi και του γερμανικού Talanx.

2. Βασικά οικονομικά μεγέθη.

Μακροοικονομικοί δείκτες και ισοζύγια	2012	2013	2014
ΑΕΠ σε δις \$	10.3	10.4	10,8
ΑΕΠ % μεταβολή ανά έτος	7,2	3,5	3,4
ΑΕΠ κατά κεφαλή \$	3.102	3.535	3.800
Πληθωρισμός %	5,2	5,8	4,6
Άμεσες επενδύσεις στη χώρα σε εκ.\$	489	413	272
Ανεργία %	17,3%	18,6%	21,1%
Εισαγωγές σε εκ. \$	4.261	4.476	4.500
Εξαγωγές σε εκ. \$	1.380	1.480	1.500
Μεταβολή εισαγωγών %	2,8	4,9	0,4
Μεταβολή εξαγωγών %	3,4	6,8	1,4
Εμπορικό ισοζύγιο σε εκ. \$	- 2.881	- 2.996	-3
Ισοζύγιο τρεχ. συναλλαγών σε εκ. \$	-423,81	-352,54	-447,01
Δημοσιονομικό ισοζύγιο (% ΑΕΠ)	-1,6	-0,8	-1,2%
Δημόσιο χρέος (% ΑΕΠ)	40,7	42,5	45,6
Εξωτερικό χρέος (% ΑΕΠ)	35,2	36,1	39,7
Συναλλαγματικά αποθέματα σε εκ.\$	1,9	1,8	1,489

ΠΗΓΕΣ : Στατιστική Υπηρεσία της Αρμενίας, Κεντρική Τράπεζα της Αρμενίας.

3. Εξέλιξη και Ανάλυση Βασικών Οικονομικών Μεγεθών.

3.1. Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν.

Το Α.Ε.Π. της Αρμενίας αυξήθηκε σε ποσοστό 3,4%, ήτοι κατά περίπου 10 δις\$, κατά την περίοδο Ιανουαρίου – Δεκεμβρίου 2014 , έναντι αύξησης 3,5% την αντίστοιχη περίοδο του 2013 και 7,2% το 2012, σύμφωνα με στοιχεία της Στατιστικής Υπηρεσίας.

Σύμφωνα με προβλέψεις της Διεθνούς Τράπεζας, το Α.Ε.Π. αναμένεται να αυξηθεί κατά 3,3% κατά την διάρκεια του 2015 και κατά 3,7% και 4,1% αντίστοιχα για τα έτη 2016 και 2017 ενώ η EBRD προβλέπει μηδενική ανάπτυξη.

Η Κυβέρνηση συνέταξε τον προϋπολογισμό του 2015 με την εκτίμηση ανάπτυξης κατά 4,1% αλλά στην συνέχεια το Υπουργείο Οικονομικών αναθεώρησε την πρόβλεψη σε 3%.

Η Ευρωπαϊκή Αναπτυξιακή Τράπεζα εκτιμά ότι η οικονομική ανάπτυξη της Αρμενίας για το τρέχον έτος θα επηρεαστεί αρνητικά από την κρίση στην ρωσική οικονομία και θετικά από την ολοκλήρωση της ένταξης στην Τελωνειακή Ένωση που θα ευνοήσει την αύξηση των εξαγωγών αγροτικών προϊόντων και την πτώση της τιμής του πετρελαίου.

3.2. Γεωργία/ Αγροτική παραγωγή.

Η Αρμενία διαθέτει μονάχα το 18% της συνολικής εκτάσεώς της για καλλιέργεια αγροτικών προϊόντων. Τούτο συμβαίνει καθώς η χώρα έχει διάσπαρτους σημαντικούς ορεινούς όγκους, ενώ η ύπαρξη οροπεδίων και οι δυσμενείς κλιματολογικές συνθήκες δεν ευνοούν την ανάπτυξη σημαντικών καλλιεργειών. Η απασχόληση των κατοίκων στην αγροτική οικονομία ανέρχεται περίπου στο 18% του ενεργού εργατικού δυναμικού ποσοστό που βαίνει διαρκώς μειούμενο λόγω της σταδιακής μετεξέλιξης της οικονομίας.

Σημαντικότερα παραγόμενα γεωργικά προϊόντα είναι βερίκοκα, ροδάκινα, μήλα, δαμάσκηνα, σταφύλια, αχλάδια, γεώμηλα, λαχανικά και από κτηνοτροφικά προϊόντα γάλα και γαλακτοκομικά προϊόντα, κρέατα, αυγά καθώς και προϊόντα αλιείας από λίμνες και ποτάμια.

Παραδοσιακή είναι η παραγωγή κονιάκ και αλκοολούχων ποτών και τελευταία δίνεται μεγάλη έμφαση στην παραγωγή τοπικών οίνων.

Σύμφωνα με παλαιότερη νομοθεσία, οι αρμένιοι αγρότες μπορούν να λαμβάνουν δάνεια στο αρμενικό εθνικό νόμισμα με προνομιακό επιτόκιο 14%, ποσοστό 4% του οποίου επιδοτείται από το κράτος (6% στις παραμεθόριες περιοχές) και εξάμηνη περίοδο χάριτος.

Σύμφωνα με τα στοιχεία της Στατιστικής Υπηρεσίας, οι τιμές λιανικής των αγροτικών προϊόντων αυξήθηκαν, κατά μέσο όρο, σε ποσοστό 0,9% συγκριτικά με το 2013.

Συνολικά, κατά τη διάρκεια της περιόδου 2003-2014 η αύξηση ανήλθε σε 72,6%, ποσοστό σημαντικά μεγαλύτερο από τον μέσο όρο της Ε.Ε 20,2%. Η τιμή του ψωμιού και του μοσχαρίσιου κρέατος αυξήθηκε 160%, του χοιρινού 210%, του αρνιού 190%, των τυριών 170%, κατά μέσο όρο και του βουτύρου 280%, σε σχέση με το 2006.

Κατά την διάρκεια του 2014 η Αρμενία πραγματοποίησε εξαγωγές 26.680 τόνων λαχανικών και η ποσότητα αυτή υπερβαίνει την περυσινή κατά 13.000 τόνους. Κύριοι προορισμοί είναι η Ρωσία, το Ιράκ, η Τσεχία η Συρία και η Γεωργία.

Αντίθετα, οι εξαγωγές φρούτων περιορίστηκαν μόλις σε 10.875 τόνους, έναντι 30.295 τόνων το 2013, κυρίως λόγω της μεγάλης καταστροφής, λόγω παγετού, στα βερίκοκα. Κύριοι προορισμοί είναι Ρωσία, Ελβετία, Ουκρανία, Γεωργία και Η.Α.Ε.

Ο Γενικός Διευθυντής της Ένωσης Παραγωγών Αλεύρων της Αρμενίας κ. Safaryan δήλωσε ότι, μετά την προσχώρηση της Αρμενίας στην Τελωνειακή Ένωση με Ρωσία και Λευκορωσία, οι εγχώριοι παραγωγοί του κλάδου αντιμετωπίζουν σοβαρά προβλήματα αθέμιτου ανταγωνισμού.

Μετά την σημαντική υποτίμηση του ρουβλίου, οι εξαγωγές από την Ρωσία προς την Αρμενία έχουν καταστεί συμφέρουσες και κερδίζουν σημαντικό μερίδιο της αγοράς, σε βάρος των αρμενίων παραγωγών.

Η Ρωσία, παράλληλα, έχει επιβάλει εισαγωγικό δασμό 45\$ ανά τόνο, για άλευρα που μεταφέρονται μέσω ξηράς, με αποτέλεσμα την αδυναμία πραγματοποίησης εξαγωγών.

Η Ένωση αναφέρει ότι οι αρμένιοι παραγωγοί επιβαρύνονται με ζημίες περίπου 60\$ ανά τόνο και ζήτησαν από την Κυβέρνηση να λάβει μέτρα προστασίας.

3.3. Βιομηχανία. Βιομηχανική Παραγωγή. Ενέργεια.

Η βιομηχανική παραγωγή κατέγραψε μείωση σε ποσοστό – 1,8% κατά την διάρκεια της περιόδου Ιανουαρίου – Φεβρουαρίου 2015, σε σχέση με την αντίστοιχη περίοδο του έτους 2014, σύμφωνα με τα στοιχεία της Στατιστικής Υπηρεσίας.

Η εξορυκτική παραγωγή αυξήθηκε κατά 7,2% και η μεταποιητική βιομηχανία κατά 2,7% ενώ αντίθετα η παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας και φυσικού αερίου μειώθηκαν.

Η επιχείρηση Akhtala Mining ανακοίνωσε ότι η εξόρυξη συμπυκνώματος χαλκού θα αυξηθεί σε 1,4 – 1,6 χιλιάδες τόνους για το 2015, έναντι 1,2 χιλιάδων τόνων του 2014. Πρόκειται επίσης να δημιουργηθούν 150 νέες θέσεις εργασίας και το σύνολο των εργαζομένων θα ανέλθει σε 800.

Από την πλευρά της Lydian International ανακοινώθηκε ότι, μετά την χορήγηση της τελικής άδειας για την εξόρυξη χρυσού από το κοίτασμα Amulsar, οι επενδύσεις για την περίοδο 2015-2016 θα προσεγγίσουν τα 420 εκ.\$ και θα δημιουργηθούν 2.000 εποχιακές και 700 μόνιμες θέσεις εργασίας.

Η επιχείρηση δεσμεύεται ότι οι εξορυκτικές εργασίες θα πραγματοποιηθούν με σεβασμό όλων των διεθνών κανόνων για προστασία του περιβάλλοντος, σε προσπάθεια να κατευαστούν οι αντιδράσεις περιβαλλοντικών οργανώσεων που καθυστερούν την πραγματοποίηση των επενδύσεων.

Ο Διευθυντής του Εργοστασίου Χαλκού και Μολύβδου Zangezur ανέφερε ότι αυξήθηκε η εξόρυξη μεταλλευμάτων σε 18,7 εκ. τόνους το 2014, έναντι 18,1 εκ. το 2013.

Το εργοστάσιο απασχολεί 3.400 εργαζομένους, με μέσο μηνιαίο μισθό 600 ευρώ και πρόκειται να επεξεργαστεί 20 εκ. τόνους μεταλλεύματος το 2015 και 22 εκ. τόνους το 2016. Η επιχείρηση συνεισφέρει ετησίως περίπου 38 εκ.\$ στον κρατικό προϋπολογισμό.

Αύξηση κατά 9,5% σημείωσε η παραγωγή αλουμινίου από την επιχείρηση Rusal Armenia, με το μεγαλύτερο μέρος αυτής να εξάγεται προς τις Η.Π.Α και την Ευρώπη.

Η Αρμενία από το 1992 και μετά αντιμετώπιζε σημαντικό πρόβλημα ηλεκτροδότησης, που επιτάθηκε με την υποχρεωτική αναστολή εργασιών του πυρηνικού εργοστασίου παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας στο Μεντζαμόρ. Σταδιακά και με την επαναλειτουργία του πυρηνικού εργοστασίου και την κατασκευή υδροηλεκτρικών φραγμάτων η παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας αυξήθηκε και κάλυψε ολοένα και περισσότερο τις ανάγκες της εγχώριας ζήτησης. Η Ε.Ε έχει θέσει κατ' επανάληψη το θέμα ασφάλειας του εργοστασίου, τον εκσυγχρονισμό του οποίου έχει αναλάβει η Ρωσία, μετά από πρόσφατη συμφωνία, με την εξαγγελθείσα παροχή δανείου 300 εκ.\$.

Η ρωσική πλευρά δεσμεύτηκε στην κατάργηση του εξαγωγικού δασμού 30% για την πώληση του φυσικού αερίου προς την Αρμενία, γεγονός που θα μειώσει την τιμή σε 189\$ ανά 1.000 cm³. Δεν αναμένεται πάντως μείωση της τιμής για τους καταναλωτές.

Ανακοινώθηκε επίσημα ότι ολοκληρώθηκε η συμφωνία μεταξύ Τεχεράνης και Ερεβάν για την κατασκευή υδροηλεκτρικού εργοστασίου και υπεγράφη σχετικό Μνημόνιο Κατανόησης μεταξύ των δύο πλευρών.

Το εργοστάσιο θα αποτελείται από δύο μονάδες, στις δύο όχθες του ποταμού Αράζ, η μία θα λειτουργεί στην πόλη Meghri της Αρμενίας και η άλλη στην πόλη Karachilar του Ιράν. Η συνολική δυναμικότητα των δύο μονάδων θα ανέρχεται σε 130MW και θα παράγει ηλεκτρικό ρεύμα ισχύος 793 εκ. kWt/h.

Η κατασκευή θα διαρκέσει 5 χρόνια και το κόστος, εκτιμώμενο σε 323 εκ.\$ θα καλυφθεί από την ιρανική πλευρά. Μετά 15ετή λειτουργία, κατά την οποία η εκμετάλλευση θα γίνεται από τους ιρανούς επενδυτές, η μονάδα του Meghri θα περιέλθει στην κυριότητα της Αρμενίας.

Κατά τη διάρκεια του 2015 πρόκειται να ξεκινήσει η κατασκευή της τέταρτης γραμμής ηλεκτρικής ενέργειας υψηλής τάσης μεταξύ Γεωργίας και Αρμενίας.

Το συνολικό κόστος της επένδυσης ανέρχεται σε 330 εκ. ευρώ και προβλέπεται η ολοκλήρωση του έργου μέχρι το 2025. Αναλυτικά, η πρώτη φάση των εργασιών, ύψους 105 εκ. ευρώ εκτείνεται μέχρι το 2018, η δεύτερη φάση, ύψους 100 εκ. ευρώ μέχρι το 2021 και η Τρίτη, ύψους 125 εκ. ευρώ, μέχρι το 2025.

Η πρώτη φάση προβλέπει την κατασκευή της γραμμής 400 KV μεταξύ Alaverdi Αρμενίας και Gardabani Γεωργίας και η δεύτερη της γραμμής 400 KV μεταξύ Hrazdan Αρμενίας και Ayrum Γεωργίας

Στην επένδυση πρόκειται να συμμετάσχει και η Αναπτυξιακή Γερμανική Τράπεζα KfW με συνολικό ποσό 77 εκ. ευρώ, 75 εκ. εκ των οποίων δάνειο και 2 εκ. δωρεά.

Μετά την ολοκλήρωση του έργου θα υπάρξει διασύνδεση των συστημάτων ηλεκτρικής ενέργειας των δύο χωρών και μεταφορά φορτίου 1000 MW. Το γεγονός αυτό θα επιτρέψει στην Αρμενία να αποκτήσει πρόσβαση στην αγορά της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Ένωσης.

3.4. Υπηρεσίες.

Ο τομέας του λιανικού εμπορίου συμμετείχε σε ποσοστό 12% στην διαμόρφωση του Α.Ε.Π της Αρμενίας, κατά την διάρκεια του 2014, ο τομέας των κατασκευών σε 8,4%, ο τομέας των χρηματοοικονομικών υπηρεσιών σε 6%, οι αγοραπωλησίες ακινήτων σε 4.5%, η πληροφορική σε 4% και η δημόσια διοίκηση, οι επικοινωνίες και οι μεταφορές σε 3%.

3.5. Πληθωρισμός.

Ο πληθωρισμός ανήλθε κατά την διάρκεια του 2014 σε 4,6% σε ετήσια βάση, έναντι πρόβλεψης 3% και οι τιμές των τροφίμων κατέγραψαν άνοδο σε ποσοστό 6,3%

Σαν κύριες αιτίες της αρνητικής αυτής εξέλιξης αναφέρονται κυρίως οι αρνητικές επιπτώσεις της κρίσης στην Ρωσία καθώς και η μείωση των κρατικών και ιδιωτικών επενδύσεων.

3.6. Αγορά εργασίας.

Την 1^η Ιανουαρίου 2015 ο αριθμός των επίσημα καταγεγραμμένων ανέργων στην Αρμενία ανήρχετο σε 65,9 χιλιάδες, καταγράφοντας αύξηση σε ποσοστό 17,9% σε σχέση με το προηγούμενο έτος, σύμφωνα με στοιχεία του Υπουργείου Εργασίας.

Το 42,8% των ανέργων δεν έχουν απασχοληθεί ποτέ στο παρελθόν, ενώ το 44,7% είναι νέοι και 71,8% είναι γυναίκες.

Σαν κύριες αιτίες της αύξησης της ανεργίας θεωρούνται οι επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης στην Ρωσία που ωθεί πολλές επιχειρήσεις στην μείωση του προσωπικού, η υψηλή φορολογία και η αύξηση του πληθωρισμού καθώς και η δυσκολία εκκίνησης μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων και ο έλεγχος της οικονομικής δραστηριότητας από λίγους μεγάλους ομίλους.

Το ποσοστό φτώχειας στην Αρμενία συνέχισε να σημειώνει σημαντική αύξηση κατά τη διάρκεια των τελευταίων ετών και προσέγγισε το 35,8% το 2014.

Ο μέσος μηνιαίος μισθός στην οικονομία ανήλθε κατά τη διάρκεια του 2014 σε 174.400 ντραμς, ήτοι περίπου 311 ευρώ, σημειώνοντας αύξηση κατά 8% σε σχέση με το 2013.

3.7. Εξωτερικό εμπόριο.

Κατά την διάρκεια του 2014 ο όγκος του εξωτερικού εμπορίου της Αρμενίας ανήλθε σε 6 δις \$, σημειώνοντας απειροελάχιστη αύξηση ως προς το 2013. Οι συνολικές εξαγωγές ανήλθαν σε 1,5 δις \$, καταγράφοντας αύξηση κατά 1,4% σε σχέση με το 2013, ενώ οι συνολικές εισαγωγές προσέγγισαν τα 4,5 δις \$, αυξημένες κατά 0,4%. Το έλλειμμα του εμπορικού ισοζυγίου προσέγγισε τα 3 δις \$, μη σημειώνοντας αξιόλογη μεταβολή.

Η Ρωσία εμφανίζεται να είναι ο βασικός εξαγωγικός προορισμός με μερίδιο 20,5% του συνόλου (ελαφρά μείωση κατά -2,1%) και ακολουθεί η Κίνα με 11,4% (εντυπωσιακές ανοδικές τάσεις αφού περίπου τριπλασιάστηκαν οι εξαγωγές), η Γερμανία με 10,5% (εντονότερες ανοδικές τάσεις με διπλασιασμό των εξαγωγών, ο Καναδάς με 6,22% (σταθερή ανοδική τάση), οι Η.Π.Α με 5,8% (σταθερότητα), η Βουλγαρία με 5,6% (σημαντικότερη μείωση), το Ιράν με 5,4% (σταθερά ελαφρά πτωτική πορεία), η Γεωργία με 5,3% (ελαφρά μείωση), η Ολλανδία με 4,9% (ικανοποιητική αύξηση) και το Βέλγιο με 4,1% (εντυπωσιακή μείωση).

Αναφορικά με τις εισαγωγές στην Αρμενία, το μεγαλύτερο μερίδιο κατέχει η Ρωσία με 24,2% του συνόλου (σημαντική αύξηση) και ακολουθούν η Κίνα με 9,2% (σταθερή ανοδική τάση), η Γερμανία με 6,3% (σημαντική αύξηση, η Τουρκία με 5,1% (ανοδική τάση παρά τα κλειστά σύνορα), το Ιράν με 4,5% (ελαφρά πτωτική τάση), η Ουκρανία με 4,4% (σταθερότητα), η Ελβετία με 3,2% (σημαντικότερη μείωση), η Ιαπωνία με 2,5% (αυξητικές τάσεις και με μικρότερα ποσοστά Βραζιλία (σταθερότητα), Βέλγιο (σταθερά αυξητικές τάσεις), Γαλλία (αυξητική τάση), Αυστρία (σημαντικότερη μείωση), Γεωργία (εντυπωσιακή μείωση), Η.Α.Ε (εντυπωσιακή μείωση) και Μ. Βρετανία (ισχυρή μείωση).

Τα κυριότερα εξαγόμενα προϊόντα για το 2014 υπήρξαν τα ορυκτά με ποσοστό 26,2% του συνόλου των εξαγωγών (ελαφρά μείωση σε σχέση με 2013), τα τρόφιμα και ποτά με 22,5% (σταθερή αυξητική τάση) και οι πολύτιμοι λίθοι και κοσμήματα με 15,3% (ισχυρή αυξητική τάση). Ακολουθούν τα ζωντανά ζώα και προϊόντα αυτών (σταθερότητα), τα κλωστοϋφαντουργικά (αυξητική τάση), τα φυτικά προϊόντα (ελαφρά μείωση), οι συσκευές (ελαφρά αυξητική τάση), τα είδη από πέτρες, γύψο και τσιμέντο (ελαφρά πτωτική τάση), τα μηχανήματα και εξοπλισμοί (σταθερότητα) και τα χημικά προϊόντα (σταθερότητα).

Σημαντικότερα εισαγόμενα προϊόντα είναι τα ορυκτά και καύσιμα με ποσοστό 21,4% του συνόλου των εισαγωγών (αυξητική τάση), τα μηχανήματα και εξοπλισμοί με 13% (σταθερότητα), τα τρόφιμα και ποτά με 8,8% (αυξητική τάση), τα χημικά προϊόντα με 7,9% (αυξητική τάση) και τα μέσα μεταφοράς με 7,8% (σταθερότητα). Ακολουθούν οι ημιπολύτιμοι λίθοι και μέταλλα (ελαφρά πτωτική τάση), οι πολύτιμοι λίθοι και μέταλλα (ισχυρή αυξητική τάση), τα φυτικά προϊόντα (ελαφρά πτωτική τάση), τα πλαστικά (σταθερότητα) και τα κλωστοϋφαντουργικά (σταθερότητα).

Κύριοι Εμπορικοί Εταίροι Αρμενίας – ΕΞΑΓΩΓΕΣ σε εκ.\$

Χώρα	2012	2013	2014
Ρωσία	279,1	334,5	308,4
Κίνα	31,2	68,8	170,9
Γερμανία	104,4	85,5	158,5

Καναδάς	85	87,3	93,3
Η.Π.Α	87,4	89	87,5
Βουλγαρία	129,2	152,2	85,6
Ιράν	108,5	95	84,6
Γεωργία	70,8	86,1	84
Ολλανδία	79,7	66,4	74,2
Βέλγιο	127,1	131,1	62,4
Σύνολο	1.380	1.480	1.500

ΠΗΓΗ : Στατιστική Υπηρεσία της Αρμενίας.

Κύριοι Εμπορικοί Εταίροι Αρμενίας – ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ σε εκ.\$

Χώρα	2012	2013	2014
Ρωσία	779,9	881,3	1.090
Κίνα	239,9	385,9	417,5
Γερμανία	175,1	177,7	283,4
Τουρκία	213,4	210,8	232,3
Ιράν	242,6	214,1	206,5
Ουκρανία	189,1	204,1	201,9
Ελβετία	218	298,1	145,7
Ιαπωνία	95,3	96,2	113,8
Βραζιλία	85,4	87,3	91,4
Βέλγιο	72	73,3	89,1
Γαλλία	62	64	79,8
Αυστρία	153,3	164,2	72
Γεωργία	324,9	480	71,9

Η.Α.Ε	353,6	308,2	67,9
Μ. Βρετανία	143,3	152,4	55,8
Σύνολο	4.261	4.476	4.500

ΠΗΓΗ : Στατιστική Υπηρεσία της Αρμενίας.

Κύριες Ομάδες Εξαγόμενων Προϊόντων Αρμενίας σε εκ. \$

Προϊόντα	2012	2013	2014
Ορυκτά προϊόντα, καύσιμα	403,2	407,8	393,8
Τρόφιμα, ποτά	254,8	309,6	337,7
Πολύτιμοι και ημιπολύτιμοι λίθοι και κοσμήματα	173	188	230,3
Ζώντα ζώα και ζωικά προϊόντα	33,1	54,4	50,5
Κλωστοϋφαντουργικά	19	39	50,3
Φυτικά προϊόντα	34,2	51,2	37,4
Συσκευές	19,7	20,9	24,6
Μηχανήματα, εξοπλισμοί	41,2	21,1	22,8
Είδη από πέτρες, γύψο, τσιμέντο	17,9	25,6	21,1
Χημικά προϊόντα	13,1	16,2	14,1
Σύνολο	1.380	1.480	1.500

ΠΗΓΗ : Στατιστική Υπηρεσία της Αρμενίας.

Κύριες Ομάδες Εισαγόμενων Προϊόντων Αρμενίας σε εκ. \$

Προϊόντα	2012	2013	2014
Ορυκτά προϊόντα, καύσιμα	915,8	957,9	829,8
Μηχανήματα και εξοπλισμοί	602	583,3	599,7
Τρόφιμα, ποτά	355,7	396,2	369,8

Χημικά προϊόντα	325,5	358,9	352,8
Μέσα μεταφοράς	351,2	355,1	347,4
Ημιπολύτιμοι λίθοι και μέταλλα	309,1	296,7	328,4
Πολύτιμοι λίθοι και μέταλλα	199,1	295,3	302,9
Φυτικά προϊόντα	259	244,8	239,3
Πλαστικά	169,4	177,2	182,8
Κλωστοϋφαντουργικά	153,6	157	171,5
Σύνολο	4.261	4,476	4.500

ΠΗΓΗ : Στατιστική Υπηρεσία της Αρμενίας.

4. Κρατικός προϋπολογισμός.

Εκτέλεση κρατικού προϋπολογισμού για το έτος 2014.

Τα έσοδα του κρατικού προϋπολογισμού της Αρμενίας αυξήθηκαν, κατά την διάρκεια του 2014, κατά 73 δις AMD, έναντι του 2013 (τρέχουσα ισοτιμία 1 ευρώ = 520 AMD).

Τα συνολικά έσοδα ανήλθαν σε 1 τρις 135 δις AMD και τα έξοδα σε 1 τρις 245 δις AMD. Το έλλειμμα διαμορφώθηκε σε 110 δις AMD, ήτοι ποσοστό 2,3% του Α.Ε.Π

Ο στόχος για αύξηση του Α.Ε.Π δεν επιτεύχθηκε, λόγω της υποτίμησης του εθνικού νομίσματος που προκλήθηκε από τις δυσμενείς διεθνείς εξελίξεις και κυρίως την μείωση των μεταναστευτικών εμβασμάτων από τη Ρωσία.

5. Οικονομικό – Επιχειρηματικό Περιβάλλον.

Υποχώρηση Αρμενίας στην κατάταξη έκθεσης Doing Business 2014.

Η Αρμενία υποχώρησε κατά 5 θέσεις, κατατασσόμενη στην 37^η της έκθεσης της Παγκόσμιας Τράπεζας Doing Business 2014, μεταξύ 189 χωρών, έναντι της 32^{ης} που κατείχε, αρχικά, στην έκθεση για το 2013. Η θέση πάντως αυτή αναθεωρήθηκε στην τελική μορφή της έκθεσης και η χώρα βρέθηκε στην 40^η θέση.

Με την κατάταξη αυτή και σε σύγκριση με τις πρώην Σοβιετικές δημοκρατίες, προηγείται του Καζακστάν, της Λευκορωσίας, του Κιργιζτάν, του Αζερμπαϊτζάν, της Μολδαβίας, της Ρωσίας (92^η) της Ουκρανίας (112^η) του Τατζικιστάν και του Ουζμπεκιστάν, ενώ υπολείπεται της Γεωργίας (8^η) της Λιθουανίας, της Εσθονίας και της Λετονίας. Αξιοσημείωτο πάντως είναι ότι η Αρμενία προηγείται χωρών όπως η Γαλλία, η Κύπρος, η Πολωνία, η Ισπανία, το Λουξεμβούργο και η Ιταλία.

Πολύ υψηλή κατάταξη είχε η χώρα στην καταγραφή ιδιοκτησίας (5^η θέση), την ίδρυση νέων επιχειρήσεων (6^η) καθώς και την προστασία των επενδυτών (22^η) και την ευκολία χορήγησης δανείων (42^η).

Στην πτωχευτική διαδικασία κατατάσσεται 76^η, στην χορήγηση κατασκευαστικών αδειών 79^η, στην φορολογία 103^η, στην ευκολία σύνδεσης με πηγές ενέργειας 109^η, στην εγγύηση υλοποίησης συμβολαίων 112^η και στις διαδικασίες διεθνούς εμπορίου 117^η.

6. Τραπεζικός τομέας. Επαναπατρισμός κεφαλαίων.

Το συνολικό κεφάλαιο των αρμενικών τραπεζών μειώθηκε σε ποσοστό -2,6% κατά την διάρκεια του δ' τριμήνου του 2014 και ανέρχεται σε 469,1 δις AMD (1 euro = 506 AMD), σύμφωνα με στοιχεία της Κεντρικής Τράπεζας.

Την 1^η Ιανουαρίου 2015 οι καταθέσεις των φυσικών και νομικών προσώπων ανήρχοντο σε 1 τρις 604 δις AMD, εκ των οποίων ποσοστό 29,5% είναι σε καταθέσεις όψεως και 70,5% σε προθεσμιακές καταθέσεις.

Κατά την διάρκεια του 2014 οι καταθέσεις σε AMD σημείωσαν μείωση σε ποσοστό -7,5% και οι καταθέσεις σε συνάλλαγμα αύξηση κατά 11,7% και αποτελούν το 72,6% των συνολικών καταθέσεων.

Στην πρώτη θέση από πλευράς κεφαλαίου ευρίσκεται η γαλλικών συμφερόντων ACBA-CREDIT AGRICOLE BANK με 49,4 δις AMD (μείωση κατά -8,8% σε σχέση με το προηγούμενο έτος), ακολουθούμενη από την ARDSHININVEST BANK με 47,4 δις (+7,43%), την HSBC BANK ARMENIA με 47 δις (+13,7%), την ρωσικών συμφερόντων VTB BANK ARMENIA με 44,8 δις (+20,2%) και την AMERIABANK με 42,3 δις (+9,4%).

Από πλευράς δανειοδοτήσεων προηγείται η AMERIABANK με 300,4 εκ. AMD (αύξηση σε ποσοστό 62,3% σε σχέση με το 2013 και 13,9% του συνόλου) και ακολουθούν η VTB BANK ARMENIA με 244,3 δις (+11,7% και 11,3% αντίστοιχα), η ARDSHININVEST BANK με 220,1 δις (+27,8% και 10,2%), η HSBC BANK ARMENIA με 186,5 δις (+21,7% και 8,6%) και η ARMBUSINESSBANK με 184,4 δις (+34,4% και 8,5%).

Στην Αρμενία λειτουργούν επίσης 32 εταιρείες παροχής δανείων, εκ των οποίων οι 28 κατέγραψαν κέρδη για το 2014. Το μέσο επιτόκιο δανεισμού κυμαίνεται γύρω στο 18% σε ετήσια βάση. Μέχρι του ποσού των 1.500 δολαρίων Η.Π.Α ζητείται συστατική επιστολή από τριτεγγυητή, για μεγαλύτερα ποσά η υποθήκευση ακίνητης περιουσίας.

Οι πέντε μεγαλύτερες επιχειρήσεις του κλάδου από πλευράς κύκλου εργασιών είναι οι AREGAK, BNAKARAN YERITASARDNERIN, NATIONAL MORTGAGE COMPANY, FINCA και EXPRESS CREDIT.

Για το σύνολο του έτους 2014 τα εισερχόμενα μεταναστευτικά εμβάσματα ανήλθαν σε 2,1 δις\$ παρουσιάζοντας μείωση της τάξης του -9%. Οι εκροές συναλλάγματος ανήλθαν σε 903 εκ.\$, αυξημένες σε ποσοστό 6% και αντιπροσωπεύοντας 28% του συνόλου.

Η Κεντρική Τράπεζα προβλέπει περαιτέρω μείωση των μη εμπορικών εισροών σε δολάρια για το 2015, δυνάμενη να προσεγγίσει μέχρι ποσοστό -30% και αύξηση των εισροών σε ρούβλια, λόγω της συνεχιζόμενης οικονομικής κρίσης στην Ρωσία και της υποτίμησης του εθνικού νομίσματος.

Η Κεντρική Τράπεζα της Αρμενίας ανακοίνωσε ότι τα συναλλαγματικά αποθέματα της χώρας ανέρχονται σε 1.489 δις\$, παρουσιάζοντας μείωση σε ποσοστό 34% κατά τη διάρκεια του 2014.

Οι δανειακές υποχρεώσεις ανέρχονται σε 568,2 εκ.\$ και κατέγραψαν μείωση σε ποσοστό 12% έναντι του 2013. Το μεγαλύτερο ποσό των δανείων με εγγύηση της Κεντρικής Τράπεζας, ύψους 290,5 εκ.\$, προέρχονται από το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο.

7. Υποδομές – Μεταφορές.

Απόλυτη προτεραιότητα για την αρμενική κυβέρνηση αποτελεί η ολοκλήρωση του οδικού άξονα Βορρά-Νότου. Ο υπό κατασκευή αυτοκινητόδρομος διασχίζει την Αρμενία και πρόκειται να εκτείνεται από τα σύνορα με το Ιράν μέχρι τα σύνορα της Γεωργίας.

Οι εργασίες κατασκευής του αυτοκινητοδρόμου, συνολικού μήκους 556 χμ. ξεκίνησαν το 2013, μετά από σημαντική καθυστέρηση λόγω γραφειοκρατικών προβλημάτων και αναμένεται να ολοκληρωθούν το 2019.

Κατά την διάρκεια του 2014 Το Δ.Σ. του Οργανισμού κατασκευής του αυτοκινητοδρόμου ανακοίνωσε την δημοπράτηση των τμημάτων Talin – Lanjik και Lanjik – Gumri, μήκους 18,7 χμ. και 24,7 χμ. αντίστοιχα.

Το συνολικό κόστος έχει προϋπολογισθεί στα 2 δις.\$, εκ των οποίων τα 500 θα καλυφθούν από την Ευρωασιατική Αναπτυξιακή Τράπεζα, τα 600 από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων και την Ευρωπαϊκή τα υπόλοιπα από την Αρμενική Κυβέρνηση, μέσω διεθνών δανείων.

Εντός του 2014 απελευθερώθηκαν οι αεροπορικές μεταφορές, στο πλαίσιο της πολιτικής «ανοιχτών ουρανών» που καθιέρωσε από τον Οκτώβριο 2013 η αρμενική κυβέρνηση.

Δεν υπήρξαν όμως τα αναμενόμενα αποτελέσματα καθώς ο αριθμός των αερομεταφορέων που πραγματοποιούν πτήσεις προς την Αρμενία μειώθηκε από 35 σε 27, ενώ ανακοίνωσε αναστολή των πτήσεων από τον Σεπτέμβριο 2015 η εταιρεία Etihad Airlines, μη δυνάμενη να ανταγωνιστεί τις Aeroflot, Transaero και S7 στην προσέλκυση ταξιδιωτών προς Αμερική.

Από τα μέσα Απριλίου 2015 ξεκίνησε η λειτουργία τακτικής αεροπορικής γραμμής μεταξύ Αθήνας και Ερεβάν από την Aegean Airlines με την πραγματοποίηση δύο πτήσεων ανά εβδομάδα.

Η Κυβέρνηση της Αρμενίας αποφάσισε να απαλλάξει τους επιβάτες που μετακινούνται μέσω του αεροδρομίου της πόλης Γκούμρι από τον κρατικό φόρο επί των εισιτηρίων που ανέρχεται σε 22\$ ανά εισιτήριο.

Η απόφαση αυτή αναμένεται να συμβάλει στην προσέλκυση αεροπορικών εταιρειών χαμηλού κόστους και στην άφιξη των πτήσεων που αναμένεται να ωφελήσει την οικονομική ανάπτυξη της περιοχής συνολικά.

Το αεροδρόμιο λειτουργεί από το 1961 και είναι το δεύτερο διεθνές αεροδρόμιο της Αρμενίας. Ευρίσκεται σε απόσταση 5 χλμ. από την πόλη Γκούμρι και 120 χλμ. από το Ερεβάν.

Η διαχείριση του αεροδρομίου έχει παραχωρηθεί από το 2007 σε επιχειρηματικό όμιλο συμφερόντων του αργεντινού επιχειρηματία, αρμενικής καταγωγής, Eduardo Eurnekian ο οποίος έχει αναλάβει δεσμεύσεις για την διεξαγωγή εργασιών επισκευών και αναβάθμισης.

Κατά την διάρκεια του 2014 επενδύθηκαν περί τα 15 εκ. ευρώ στον εκσυγχρονισμό του σιδηροδρομικού δικτύου της Αρμενίας και προγραμματίζονται περαιτέρω επενδύσεις αναλόγου ύψους για το 2015.

8. Κανονιστική συμμόρφωση.

Και το 2014 εξακολούθησε να υφίσταται το βασικό πρόβλημα συγκέντρωσης πλούτου και πολιτικής εξουσίας σε έναν μικρό αριθμό ατόμων στην χώρα, γεγονός που συνιστά στη διαμόρφωση πραγματικής ολιγαρχίας, που παρεμβαίνει ανασταλτικά σε κάθε σημαντική προσπάθεια εκσυγχρονισμού της κυβέρνησης, προκειμένου να διαφυλάξει την κυρίαρχη θέση των επιχειρήσεών της.

Κατά την διάρκεια των τελευταίων 5 ετών έχει υπάρξει σημαντική διαφοροποίηση στα εμπόδια για την ανάπτυξη επιχειρηματικής δραστηριότητας στην Αρμενία, σύμφωνα με κοινή έκθεση της Παγκόσμιας Τράπεζας και της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Ανάπτυξης και Ανασυγκρότησης.

Σημαντικότερο εμπόδιο θεωρείται η υψηλή φορολογία ακολουθούμενη από την δυσκολία πρόσβασης σε χρηματοδότηση, την ατελή λειτουργία των φορολογικών αρχών, την πολιτική αστάθεια, την ατελή λειτουργία των τελωνείων, την διαφθορά, το ιδιοκτησιακό καθεστώς της γης, τις μεταφορές, την έλλειψη εξειδικευμένου εργατικού προσωπικού, την δυσκολία πρόσβασης σε ηλεκτροδότηση, τις δυσκολίες αδειοδότησης, τις επικοινωνίες, τις ρυθμίσεις της εργατικής νομοθεσίας και την ατελή λειτουργία των δικαστηρίων.

Τυπικά υφίσταται θεσμικό πλαίσιο για την ομαλή λειτουργία της αγοράς και λειτουργεί Επιτροπή Ανταγωνισμού, η οποία όμως είναι ιδιαίτερα αποδυναμωμένη και αδυνατεί να ελέγξει τους μεγάλους εγχώριους οικονομικούς ομίλους.

9. Συναλλαγματικές ισοτιμίες.

Το αρμενικό ντράμ υποτιμήθηκε έναντι του δολαρίου Η.Π.Α σε ποσοστό 10% κατά την διάρκεια του Δεκεμβρίου 2014 και σωρευτικά σε ποσοστό 14,1% για το σύνολο του 2014, σύμφωνα με στοιχεία της Στατιστικής Υπηρεσίας.

Η συναλλαγματική κρίση στην αρμενική οικονομία κατά την διάρκεια του Δεκεμβρίου ανάγκασε την Κεντρική Τράπεζα να πραγματοποιεί παρεμβάσεις από τις 8 Δεκεμβρίου και να δαπανά περίπου 6 εκ.\$ ημερησίως για να εξασφαλίσει ομαλές διακυμάνσεις του αρμενικού ντράμ. Εν συνεχεία υπήρξε σταδιακή μείωση των παρεμβάσεων μέχρι το τέλος του 2014. Το συνολικό κόστος των παρεμβάσεων εκτιμάται ότι προσέγγισε τα 54,7 εκ.\$.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΕΤΟΥΣ 2015.

Στις αρχές του 2015 ο διεθνής οίκος αξιολόγησης πιστοληπτικής ικανότητας Moody's υποβάθμισε τα κρατικά ομόλογα της Αρμενίας από την κατηγορία Ba2 στην κατηγορία Ba3 και άλλαξε τις προοπτικές της οικονομίας από σταθερές σε αρνητικές.

Η υποβάθμιση αυτή οφείλεται στους εξής παράγοντες: α) Η μείωση των μεταναστευτικών εμβασμάτων από την Ρωσία ελαττώνει τις συναλλαγματικές εισροές β) Οι άμεσες αλλοδαπές επενδύσεις παραμένουν χαμηλές και καταγράφουν πτωτικές τάσεις γ) Αυξάνεται η πίεση στην συναλλαγματική ισοτιμία του αρμενικού νομίσματος και εξαναγκάζεται η Κεντρική Τράπεζα σε συνεχείς παρεμβάσεις που μειώνουν τα συναλλαγματικά αποθέματα της χώρας και δ) Η ένταξη στην Τελωνειακή Ένωση αναμένεται να επηρεάσει αρνητικά τις εμπορικές συναλλαγές με τις υπόλοιπες χώρες.

Η Moody's υποβάθμισε επίσης την οροφή ομολόγων σε συνάλλαγμα (foreign-currency bond ceiling) από Ba1 σε Ba2 και την οροφή καταθέσεων σε συνάλλαγμα (foreign-currency deposit ceiling) από Ba1 σε Ba3.

Ο Διοικητής της Κεντρικής Τράπεζας της Αρμενίας κ. Nerses Karamanyan προσπάθησε σε δηλώσεις του να μειώσει την σημασία της υποβάθμισης, αναφέροντας ότι, μοναδική αρνητική επίπτωση στην οικονομία θα είναι η αύξηση των επιτοκίων των δανείων σε ξένο συνάλλαγμα από ορισμένες τράπεζες.

Ο διεθνής οίκος αξιολόγησης πιστοληπτικής ικανότητας Fitch υποβάθμισε επίσης την Αρμενία από την κατηγορία BB στην κατηγορία BB- διατηρώντας πάντως τις προοπτικές της οικονομίας σε σταθερές.

Η αρμενική οικονομία παραμένει ευάλωτη, κυρίως λόγω του υψηλού ελλείμματος τρεχουσών συναλλαγών και του ελλείμματος του εμπορικού ισοζυγίου, ενώ παραμένουν σε υψηλά ποσοστά η ανεργία και η φτώχεια αλλά και η δολλαριοποίηση της οικονομίας.

Για τους λόγους αυτούς η αρμενική κυβέρνηση εξασφάλισε την χορήγηση από το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο νέας πιστωτικής διευκόλυνσης, ύψους 82,21 SDR ήτοι περίπου 54,25 εκ\$, βάσει προγράμματος σταθεροποίησης διάρκειας 38 μηνών.

Το νέο πρόγραμμα αποβλέπει στην σταθεροποίηση της οικονομίας, μέσω της βελτίωσης των μακροοικονομικών δεικτών και της εφαρμογής περαιτέρω διαρθρωτικών αλλαγών που θα εξασφαλίσουν την μετάβαση στην πλήρη λειτουργία της οικονομίας της αγοράς.

Οι αρμενικές αρχές έχουν δεσμευθεί για αύξηση των φορολογικών εσόδων και καταπολέμηση της φοροδιαφυγής, μείωση του δημοσιονομικού ελλείμματος, αύξηση των δημοσίων επενδύσεων και σταδιακή αύξηση των πολύ χαμηλών εισοδημάτων και συντάξεων για να τονωθεί η ζήτηση.

Προτεραιότητα από την πλευρά των δημοσίων δαπανών πρόκειται να δοθεί στον εκσυγχρονισμό του οδικού δικτύου και την πρόοδο των εργασιών κατασκευής του αυτοκινητοδρόμου Βορρά – Νότου αλλά και τον εκσυγχρονισμό των σχολικών κτιρίων.

Η Κεντρική Τράπεζα της Αρμενίας θα εξακολουθήσει νομισματική πολιτική που αποβλέπει στην αποκλιμάκωση του πληθωρισμού, διατηρώντας ευέλικτη συναλλαγματική πολιτική με ελαφρά διολίσθηση του εθνικού νομίσματος και δημιουργώντας αυξημένα συναλλαγματικά αποθέματα.

Η ένταξη στην Τελωνειακή Ένωση εκτιμάται από τις αρμενικές αρχές ότι θα επιφέρει θετικά οικονομικά αποτελέσματα, κυρίως λόγω της μείωσης της τιμής του εισαγομένου φυσικού αερίου και της αύξησης των εξαγωγών που θα προκαλέσει η μείωση των εισαγωγικών δασμών και η κατάργηση μη-δασμολογικών εμποδίων.

Η αρμενική πλευρά διαπραγματεύεται την καθιέρωση καταλόγου 800 περίπου προϊόντων για τα οποία ζητούν να παραμείνουν οι ισχύοντες εισαγωγικοί δασμοί και να εξαιρεθούν από την ένταξη στο κοινό δασμολόγιο της Τ.Ε, γεγονός το οποίο θα επιφέρει την αύξηση αυτών.

Προτεραιότητα αποτελεί και η ενίσχυση των σχέσεων με την Ε.Ε και την προσαρμογή σε ευρωπαϊκά πρότυπα, εκεί που αυτό δεν αντιτίθεται στους κανόνες της Τ.Ε. Στο πλαίσιο της πρωτοβουλίας Ανατολικής Συνεργασίας οι αρμενικές αρχές αναμένουν συνέχιση της μακροοικονομικής βοήθειας, της τεχνικής υποστήριξης και της ενεργοποίησης νέων προγραμμάτων Twinning.

Θεσμοί όπως η Εθνική Επιτροπή για την προστασία του ανταγωνισμού πρόκειται να ενισχυθούν και να θεσπιστούν νομοθετικά νέοι κανόνες για την κατάχρηση δεσπόζουσας θέσης και την δημιουργία καρτέλ. Οι επιθεωρήσεις πρόκειται να απλοποιηθούν και οι αρμόδιες υπηρεσίες να μειωθούν.

Η Κυβέρνηση έχει ζητήσει από την Ε.Ε την έναρξη διαπραγματεύσεων για την σύναψη Συμφωνίας Κοινού Αεροπορικού Χώρου η οποία αναμένεται να επιφέρει σημαντική απελευθέρωση των υπηρεσιών στον τομέα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ ΕΛΛΑΔΟΣ – ΑΡΜΕΝΙΑΣ.

1. Διμερές Εμπόριο.

ΟΓΚΟΣ ΕΜΠΟΡΙΟΥ ΕΛΛΑΔΟΣ-ΑΡΜΕΝΙΑΣ (€)	2012	2013	2014
	9.292.764	10.748.789	10.004.537
ΕΞΑΓΩΓΕΣ	9.225.502	10.702.010	9.936.537
ΜΕΤΑΒΟΛΗ	-1,6%	13,7%	-7,2%
ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ	67.262	46.779	68.000
ΟΓΚΟΣ ΕΜΠΟΡΙΟΥ ΜΕΤΑΒΟΛΗ	-1,6%	13,6%	-7%

ΠΗΓΗ Ε.Σ.Υ.Ε.

ΚΥΡΙΟΤΕΡΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΕΞΑΓΩΓΙΜΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ (Αξία σε €)	2012	2013	2014
Φύλλα και λεπτές ταινίες από αργίλιο	2.117.429	2.083.925	3.671.487
Προϊόντα καπνού	1.711.799	2.202.506	1.326.820
Χρώματα, βερνίκια	786.238	622.832	843.235
Λέβητες, μηχανές	723.314	1.035.425	731.448
Πλαστικές ύλες και τεχνουργήματα	782.356	766.472	717.106
Εσπεριδοειδή	35.865	40.920	276.705
Ενδύματα	248.975	338.341	251.972

Κόλλες, συγκολλητικά υλικά	127.048	239.762	243.680
Σιδερικά και παρόμοια είδη από κοινά μέταλλα	235.816	305.720	217.895
Λαχανικά, φυτά, βρώσιμα, ελιές	333.896	743.049	216.105
Φαρμακευτικά προϊόντα	74.627	217.735	215.315
Αιθέρια έλαια, είδη αρωματοποίησης	170.854	172.391	179.370
Παρασκευάσματα λαχανικών, καρπών, φρούτων	92.365	116.837	158.693
Υπολείμματα ειδών διατροφής, τροφές ζώων	176.865	184.688	151.567
Οχήματα, ελκυστήρες, ποδήλατα	115.879	214.733	115.628
Σύνολο	9.225.502	10.702.010	9.936.537

ΠΗΓΗ Ε.Σ.Υ.Ε.

Κατά τη διάρκεια του 2014 οι εξαγωγές ελληνικών προϊόντων προσέγγισαν τα 9.936.537 ευρώ, παρουσιάζοντας μείωση σε ποσοστό -7,2%% έναντι του 2013. Το γεγονός αυτό επέφερε και την μείωση του όγκου του διμερούς εμπορίου κατά -7%.

Οι εισαγωγές, αντίθετα, παρουσιάζουν στασιμότητα και παραμένουν σε αμελητέα επίπεδα.

Τα φύλλα και λεπτές ταινίες από αργίλιο κάλυψαν ποσοστό 36,9% του συνόλου των εξαγωγών για το 2014, καταγράφοντας εντυπωσιακή αύξηση κατά 43,2% σε σχέση με το 2013 και τα προϊόντα καπνού ποσοστό 13,3%, παρουσιάζοντας σημαντική μείωση σε ποσοστό -65,9% σε σχέση με το προηγούμενο έτος.

Οι εξαγωγές χρωμάτων και βερνικιών κάλυψαν το 8,4% των εξαγωγών καταγράφοντας αύξηση κατά 26,1% ενώ οι εξαγωγές λεβήτων και μηχανών το 7,3% του συνόλου, παρουσιάζοντας ισχυρή μείωση -41,5%.

Οι πλαστικές ύλες και τεχνουργήματα συνεισέφεραν σε ποσοστό 7,2% παρουσιάζοντας ελαφρά μείωση, ενώ εντυπωσιακή αύξηση υπήρξε στις εξαγωγές εσπεριδοειδών οι οποίες περίπου οκταπλασιάστηκαν σε σχέση με τα προηγούμενα έτη.

Ανοδικές τάσεις παρουσίασαν οι εξαγωγές κολλών και συγκολλητικών υλικών και παρασκευασμάτων λαχανικών, καρπών και φρούτων, σταθερότητα οι εξαγωγές φαρμακευτικών προϊόντων και αιθερίων ελαίων και ειδών αρωματοποίησης και ιδιαίτερα έντονη πτωτική τάση οι εξαγωγές λαχανικών και ελιών, ισχυρές πτωτικές τάσεις οι εξαγωγές

ενδυμάτων, σιδηρικών και ειδών από κοινά μέταλλα, ελαφρές σε οι εξαγωγές υπολειμμάτων ειδών διατροφής και τροφών ζώων καθώς και ελκυστήρων και ποδηλάτων.

1.2. Εντοπισμός ελληνικών προϊόντων με προοπτικές αύξησης εξαγωγών.

Σημαντικά περιθώρια περαιτέρω ανάπτυξης των εξαγωγών υπάρχουν στα δομικά και κατασκευαστικά υλικά που κατέγραψαν το 2014 εντυπωσιακή αύξηση, σε σχέση με το προηγούμενο έτος αλλά και στα χρώματα και πλαστικά που σταθερά καλύπτουν υψηλό ποσοστό του συνόλου και την σταθερότητα των κολλών και συγκολλητικών υλικών και των μεταλλικών ειδών. Η θετική αυτή τάση μπορεί να συνεχιστεί, δεδομένου ότι αναθερμαίνεται η οικοδομική δραστηριότητα και ενισχύεται και από δάνεια Διεθνών Οργανισμών.

Οι εξαγωγές εσπεριδοειδών παρουσίασαν επίσης εντυπωσιακή αύξηση και πιστεύουμε ότι η τάση αυτή θα διατηρηθεί και στο μέλλον, δεδομένου ότι η Αρμενία δεν είναι παραγωγός χώρα και οι συνολικές εισαγωγές παραμένουν υψηλές, δεδομένης της έντονης ζήτησης από τους καταναλωτές.

Στον τομέα των τροφίμων οι τάσεις είναι μεικτές αλλά επισημαίνουμε την πολύ καλή εικόνα των ελληνικών προϊόντων στην αγορά και την υψηλή τους αναγνωρισιμότητα στην αγορά. Μεγαλύτερη προσπάθεια πρέπει να καταβληθεί στην καλύτερη επικοινωνία των ελληνικών επιχειρήσεων απευθείας με τις αρμενικές εισαγωγικές επιχειρήσεις και όχι με μεσάζοντες που ανεβάζουν το κόστος και συχνά δεν πραγματοποιούν όσα υπόσχονται.

Διαβλέπουμε περιθώρια ανάπτυξης των εξαγωγών και στα φαρμακευτικά προϊόντα και καλλυντικά, δεδομένου ότι η αγορά είναι ανοιχτή και το σύνολο σχεδόν των αναγκών καλύπτεται από εισαγωγές.

Μεγάλες δυνατότητες ανάπτυξης συνεργασιών υπάρχουν και στον τομέα της πληροφορικής στην ανάπτυξη του οποίου αποδίδει ιδιαίτερη προτεραιότητα η Αρμενία καθώς και στον τομέα εξοικονόμησης ενέργειας.

Το Κοινοβούλιο της Αρμενίας υπερψήφισε κατά την διάρκεια του 2014 νομοσχέδιο για την ανάπτυξη του τομέα της πληροφορικής. Το νομοσχέδιο προβλέπει απαλλαγή των start-ups επιχειρήσεων του τομέα που δεν απασχολούν πάνω από 30 άτομα από φορολογία επί των κερδών και φορολόγηση του εισοδήματος των μετόχων με συντελεστή 10%.

Προβλέπεται επίσης η δημιουργία Εθνικού Συμβουλίου Πληροφορικής με την συμμετοχή εκπροσώπων του δημοσίου και ιδιωτικού τομέα.

1.3. Προτάσεις περαιτέρω ανάπτυξης των ελληνικών εξαγωγών.

Μετά την πλήρη ένταξη της Αρμενίας στην Τελωνειακή Ένωση με Ρωσία, Καζακστάν και Λευκορωσία και την ενοποίηση των εισαγωγικών διαδικασιών η χώρα μπορεί να θεωρηθεί ως «πύλη εισόδου» σε μία πολύ ευρύτερη αγορά. Πρόσβαση, μέσω δραστηριοποίησης στην

Αρμενία, μπορούν επίσης οι ελληνικές επιχειρήσεις να αποκτήσουν και στην αγορά του Ιράν, εκμεταλλευόμενες την γεωγραφική γειννίαση και τις προνομιακές εμπορικές σχέσεις των δύο χωρών.

Εκτίμησή μας είναι ότι αξίζει να μελετηθεί από τις ελληνικές εξαγωγικές επιχειρήσεις και φορείς αυτών η συμμετοχή σε εξειδικευμένες εμπορικές εκθέσεις που διεξάγονται στην Αρμενία. (Σχετικός κατάλογος στο ειδικό κεφάλαιο). Το κόστος συμμετοχής είναι χαμηλό και η επισκεψιμότητα μεγάλη, δεδομένου ότι αποτελούν κύρια γεγονότα της οικονομικής ζωής της χώρας.

Αποτελεσματικά μπορεί να συμβάλει και η πραγματοποίηση επιχειρηματικής αποστολής, υπό την διοργάνωση της Β8 Διεύθυνσης του Υπουργείου Εξωτερικών, σε συνεργασία με το Ελληνο – Αρμενικό Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο.

2. Επενδύσεις.

Οι άμεσες αλλοδαπές επενδύσεις στην αρμενική οικονομία ανήλθαν σε 272 εκ.\$ κατά την διάρκεια του 2013, έτος για το οποίο υπάρχουν τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία του Αρμενικού Αναπτυξιακού Οργανισμού, καταγράφοντας μείωση κατά -15% σε σχέση με το 2012.

Οι πέντε σημαντικότερες επενδύτριες χώρες για το συγκεκριμένο διάστημα ήταν η Γαλλία με επενδύσεις 99,1 εκ.\$, η Ρωσία με 58,6, η Γερμανία με 22,1, η Αργεντινή με 12,6 και η Ελβετία με 10,2 εκ.\$.

Από ελληνικής πλευράς σημαντικότερη επενδύτρια εταιρεία είναι η Ελληνική Εταιρεία Εμφιαλώσεως που διαθέτει εργοστάσιο παραγωγής Coca-Cola και λοιπών αναψυκτικών και η INTRACOM στον τομέα των τηλεπικοινωνιών.

Κυριότεροι τομείς όπου κατευθύνονται οι αλλοδαπές επενδύσεις είναι των τηλεπικοινωνιών με ποσοστό 42%, των κτηματομεσιτικών υπηρεσιών με 17%, της εξορυκτικής βιομηχανίας με 12% και των τροφίμων και ποτών με 11%.

3. Χρηματιστήριο.

Ο κύκλος εργασιών του Χρηματιστηρίου και του Αποθετηρίου αξιών της Αρμενίας ανήλθε σε 602,2 εκ\$ κατά τη διάρκεια του 2014, παρουσιάζοντας μείωση σε ποσοστό -15% σε σχέση με το προηγούμενο έτος, σύμφωνα με ανακοίνωση του Δ.Σ. Σημειώνεται ότι οι δύο επιχειρήσεις ανήκουν στον όμιλο NASDAQ OMX Group Inc. από το 2008.

Τα κέρδη από την λειτουργία του χρηματιστηρίου κατά την διάρκεια του 2014 ανήλθαν σε 234,6 εκ.AMD, έναντι 109,2 εκ.AMD για το 2013 (Τρέχουσα ισοτιμία 1 ευρώ=520 AMD).

Ο αριθμός των εγγεγραμμένων επιχειρήσεων ανέρχεται σε 28, στην μεγάλη πλειοψηφία Τράπεζες και πιστωτικά ιδρύματα.

4. Τουρισμός.

Κατά τη διάρκεια του 2014 οι τουριστικές θεωρήσεις προς την Ελλάδα σημείωσαν αύξηση σε ποσοστό 40%, παρά την απουσία τακτικής αεροπορικής σύνδεσης, ενώ υπήρχαν τακτικές πτήσεις τσάρτερ προς Χαλκιδική και Κρήτη.

Το γεγονός αυτό αποδεικνύει τις σημαντικές δυνατότητες αύξησης του τουριστικού ρεύματος και δεν θα πρέπει να ξεχνάμε την ύπαρξη πολυάριθμης αρμενικής κοινότητας στην χώρα μας που διαδραματίζει το ρόλο γέφυρας μεταξύ των δύο λαών.

Για την ενίσχυση του τουριστικού ρεύματος προς την χώρα μας κρίνεται σκόπιμη η πραγματοποίηση προωθητικών ενεργειών και διαφήμισης, μέσω συνεργασιών με τα πρακτορεία που δραστηριοποιούνται στην ελληνική αγορά.

Το κόστος των ενεργειών αυτών δεν είναι ιδιαίτερα υψηλό και τα αποτελέσματα μπορεί να είναι σημαντικά, με δεδομένο ότι οι Αρμένιοι επηρεάζονται σημαντικά από την διαμόρφωση τάσεων τρόπου ζωής.

Από τον Απρίλιο του 2015 η AEGEAN AIRLINES καθιέρωσε τακτική αεροπορική σύνδεση μεταξύ Αθηνών και Ερεβάν, γεγονός που αναμένεται να ενισχύσει περαιτέρω την ανάπτυξη των τουριστικών ροών.

Θεωρούμε ότι θα πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη έμφαση και στην προσέλκυση για επίσκεψη στην Ελλάδα των μελών των διπλωματικών αποστολών, διεθνών οργανισμών αλλά και στελεχών πολυεθνικών επιχειρήσεων που εργάζονται στην Αρμενία, δεδομένης της έλλειψης ιδιαίτερων εναλλακτικών λύσεων και της αρίστης εικόνας της χώρας μας ως τουριστικού προορισμού.

5. Τομείς συνεργασίας. Ελληνική Αναπτυξιακή Βοήθεια.

Η Ελλάδα από το 1994 έχει εισφέρει περίπου 22 εκ. ευρώ σε αναπτυξιακή βοήθεια. Σε εξέλιξη βρίσκονται δυο αναπτυξιακά έργα τα οποία αναμένεται να ολοκληρωθούν εντός του 2015:

1. Κατασκευή σε συνεργασία με τον FAO πέντε σφαγείων ύψους 1,622 εκ. USD. Το έργο της παροχής και εγκατάστασης τεχνικού εξοπλισμού έχει αναλάβει η ελληνική επιχείρηση ΧΑΤΖΗΩΑΚΕΙΜΙΔΗΣ Α.Ε
2. Δημιουργία, επίσης σε συνεργασία με τον FAO, εργαστηρίων για έλεγχο καταλοίπων φυτοφαρμάκων στα τρόφιμα και έλεγχο εισαγομένων φυτοφαρμάκων , συνολικού ύψους 2 εκ. USD.

Η αρμενική πλευρά έχει εκφράσει ενδιαφέρον για ενίσχυση της συνεργασίας στον τομέα της παραγωγής στρατιωτικού υλικού, μέσω της επαναδραστηριοποίησης της μεικτής επιχείρησης LT – PYRKAL.

Ιδιαίτερα μεγάλα περιθώρια ανάπτυξης συνεργασιών υπάρχουν, κατά την εκτίμησή μας, στους τομείς της πληροφορικής και τεχνολογιών αιχμής, δεδομένης της προτεραιότητας ανάπτυξης αυτών από τις αρμενικές αρχές και των σημαντικών κινήτρων που παρέχονται στην ανάπτυξη νέων επιχειρήσεων.

6. Έργα – προκηρύξεις.

Πληροφορίες για τις προκηρύξεις δημοσίων προμηθειών και έργων στην Αρμενία μπορούν να αναζητούν οι ενδιαφερόμενοι στην παρακάτω ηλεκτρονική διεύθυνση (διαθέσιμη και στην αγγλική γλώσσα): www.procurement.am .

7. Προτάσεις αναλήψεως εξειδικευμένων δράσεων.

Η πραγματοποίηση επιχειρηματικής αποστολής στην Αρμενία μπορεί να συμβάλλει αποφασιστικά στην ανάπτυξη επιχειρηματικών συνεργασιών και την προβολή των ελληνικών προϊόντων και υπηρεσιών.

Το χαμηλό κόστος συμμετοχής στις Διεθνείς Εκθέσεις που διοργανώνονται στην Αρμενία μπορεί να επιτρέψει την παρουσία ελληνικών επιχειρήσεων και την προβολή των προϊόντων και υπηρεσιών τους με όχι ιδιαίτερα υψηλό κόστος.

Ιδιαίτερα για τον τομέα του τουρισμού πιστεύουμε ότι πρέπει να αναληφθούν προωθητικές δράσεις, χαμηλού κόστους αλλά μεγάλης αποτελεσματικότητας, για να ενισχύσουμε περαιτέρω την όλο και αυξανόμενη τάση των Αρμενίων να επισκέπτονται την Ελλάδα.

8. Διεθνείς Εκθέσεις.

A/A	Όνομα Έκθεσης	Κλάδο που Αφορά	Ημ/νια Διεξαγωγής	Δικτυακός Τύπος
1	"WORLD OF CHILDHOOD EXPO"		06/06-09/06/2015	www.expo.am
2	"FINANCE, CREDIT, INSURANCE AND AUDIT EXPO"		18/09-20/09/2015	www.expo.am
3	"REST & ENTERTAINMENT EXPO"		18/09-20/09/2015	www.expo.am
4	"TRANS EXPO"		18/09-20/09/2015	www.expo.am
5	"FURNITURE SALON EXPO"		18/09-20/09/2015	www.expo.am
6	"POLYGRAPHY, PUBLISHING, ADVERTISEMENT EXPO"		18/09-20/09/2015	www.expo.am

7	"EXPO FOOD & DRINKS"		18/09-20/09/2015	www.expo.am
8	"COMP EXPO"		18/09-20/09/2015	www.expo.am
9	"BUILD EXPO"		18/09-20/09/2015	www.expo.am
10	"INDUSTRIAL ARMENIA EXPO"		18/09-20/09/2015	www.expo.am
11	"ARMPROD EXPO"		16/10-18/10/2015	www.expo.am
12	"EXPO BEAUTY"		12/12-14/12/2015	www.expo.am
13	"HEALTH SERVICE & PHARMACY"		18/03-20/03/2016	www.expo.am
14	"EDUCATION & CAREER EXPO"		20/04-22/04/2016	www.expo.am
15	"CAUCASUS BUILDING AND RECONSTRUCTION EXPO"		20/05-22/05/2016	www.expo.am

9. Εκκρεμή προβλήματα.

Η εκκρεμότητα για την τακτοποίηση της πιστωτικής διευκόλυνσης ύψους 10 εκ. δολ. που χορηγήθηκε από την Ελλάδα το Μάρτιο 1997, μέσω της Εθνικής Τραπέζης και της αρμενικής Ardashinbank (η οποία έπαψε να υφίσταται) εξακολουθεί να υπάρχει παρά τις προσπάθειες διευθέτησης που η ελληνική πλευρά καταβάλλει. Παρότι έχει συσταθεί επιτροπή με συμμετοχή εμπειρογνομόνων των δύο πλευρών, δεν έχει υπάρξει ακόμα καμία σχετική πρόοδος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ.1.

ΕΙΚΟΝΑ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ ΜΑΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ.

Με δεδομένες τις ιστορικές σχέσεις των δύο λαών και την ύπαρξη πολυάριθμης ευημερούσας αρμενικής κοινότητας στην Ελλάδα, η εικόνα της χώρας μας στην Αρμενία είναι άριστη.

Το γεγονός αυτό αντανακλάται και στην πολύ θετική εικόνα των καταναλωτών για τα ελληνικά προϊόντα που θεωρούνται σαν συνώνυμο της υψηλής ποιότητας, σε αντίθεση με φτηνά ανταγωνιστικά εισαγόμενα κυρίως από Τουρκία και Κίνα.

Η σημαντική αύξηση του αριθμού των Αρμενίων τουριστών προς την Ελλάδα και η γνωριμία τους με τα ελληνικά προϊόντα, τα οποία και αναζητούν στη συνέχεια στην χώρα τους, πιστεύουμε ότι θα αποτελέσει ακόμα ένα ενισχυτικό παράγοντα για αύξηση της ζήτησης, κυρίως των παραδοσιακών τροφίμων.

Είναι δεδομένο βέβαια ότι ο μέσος καταναλωτής δεν έχει μεγάλες οικονομικές δυνατότητες αφού ο μέσος μισθός στην οικονομία κυμαίνεται γύρω στα 300 ευρώ, αλλά υπάρχει και σημαντική μερίδα του πληθυσμού, κυρίως στην πρωτεύουσα Ερεβάν, που διαθέτει υψηλότερα εισοδήματα και μπορεί να αγοράσει ποιοτικά προϊόντα καταβάλλοντας μεγαλύτερο τίμημα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε.

ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ.

Στο παρελθόν, η επιχειρηματική δραστηριότητα στην Αρμενία σε όλες σχεδόν τις περιπτώσεις, απαιτούσε να υπάρχει κάποιος συνεργάτης αρμένιος στη χώρα. Ωστόσο, σταδιακά ορισμένες ξένες επιχειρήσεις ανέπτυξαν εμπορική δραστηριότητα χωρίς προϋπάρχουσα συνεργασία με τοπικό δίκτυο και σταδιακά ακολούθησαν και άλλες επιχειρήσεις. Όλοι οι εκπρόσωποι των επιχειρήσεων υπογραμμίζουν την ανάγκη να έχουν μια ισχυρή κατανόηση της τοπικής νομοθεσίας, ιδίως δε το φορολογικό καθεστώς και την τελωνειακή νομοθεσία, προκειμένου να αποφύγουν την καταβολή περιττών τελών και φόρων.

Δεδομένου ότι η ποιότητα των τηλεπικοινωνιών, έχει ακολουθήσει ραγδαίους ρυθμούς βελτίωσης, λόγω των επενδύσεων αλλοδαπών εταιρειών, η οργάνωση της επιχειρηματικής δραστηριότητας έχει σαφώς διευκολυνθεί. Η σημασία της επαφής πρόσωπο- με- πρόσωπο στην αρμενική επιχειρηματική κουλτούρα δεν μπορεί να παραμεριστεί, ωστόσο δεν πρέπει και να δίδεται πλέον υπερβολική έμφαση, καθώς νέες γενιές έχουν εισέλθει στην παραγωγή, με σπουδές και γνώσεις της δυτικής κουλτούρας. Στην προσπάθεια εισόδου στην αγορά μπορούν αν συμβάλλουν νομικοί σύμβουλοι και τεχνοκράτες του κλάδου επικοινωνιών και μάρκετινγκ. Σημειώνεται ότι ήδη η Αρμενία συγκαταλέγεται στις χώρες με την ταχύτερη αύξηση χρηστών μέσω κοινωνικής διαδικτύωσης (facebook, tweeter κ.α.) γεγονός που οφείλεται και στη στρατηγική επιλογή δημιουργίας κυρίως στην πρωτεύουσα Ερεβάν, που συγκεντρώνεται το 70% της οικονομικής δραστηριότητας, σημείων δωρεάν χρήσης internet μέσω Wi-Fi.

Πάντως δεν υποτιμάται διόλου η αναγκαιότητα ύπαρξης αρμένιου συνεργάτη στις επιχειρηματικές προσπάθειες και αυτό εξακολουθεί να αποτελεί την πλειοψηφούσα πρακτική των ξένων επενδυτών στην Αρμενία, με διαρκώς αυξανόμενες και τις αυτοτελείς προσπάθειες.

Σημειώνεται η τάση να αναζητούνται από αλλοδαπούς επενδυτές επιχειρηματικές ευκαιρίες και να προβαίνουν σε επενδύσεων στον κλάδο των υπηρεσιών που αναζητά διαρκώς άμεσες

επενδύσεις, με την επικουρία επενδυτικών νόμων στην Αρμενία, όπως το franchising, τα δίκτυα διανομής προϊόντων, παροχή πρωτοβάθμιων ιατρικών υπηρεσιών κ.α.

Οι αρμενικές εταιρείες είναι συνήθως πρόθυμες να γίνουν αντιπρόσωποι ή διανομείς για ξένα προϊόντα, προερχόμενα μάλιστα από χώρες της ΕΕ ή τις ΗΠΑ. Τα τελευταία χρόνια, τοπικές εταιρείες έχουν συνάψει συμφωνίες και έγιναν διανομείς για σημαντικές πολυεθνικές επιχειρήσεις. Το πρότυπο υλοποίησης αυτών των συμβάσεων είναι ένα σημαντικό κεκτημένο για τον επιχειρηματικό περιβάλλον στην Αρμενία, παρότι τις αντιπροσωπείες ανέλαβαν εκπρόσωποι της λεγόμενης ολιγαρχίας της χώρας που αποσπά το 60% της οικονομικής δραστηριότητας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ'

ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ – ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.

Το μέγεθος της αρμενικής αγοράς δεν είναι μεγάλο αλλά η πολύ καλή εικόνα των ελληνικών προϊόντων στην αρμενική αγορά δημιουργεί περιθώρια αισιοδοξίας.

Η ολοκλήρωση των διαδικασιών πλήρους ένταξης της Αρμενίας στην Τελωνειακή Ένωση με Ρωσία, Λευκορωσία και Καζακστάν καθιστά την χώρα πιθανή γέφυρα για ανάπτυξη εμπορικών και εξαγωγικών δραστηριοτήτων σε όλο τον συγκεκριμένο οικονομικό χώρο των περίπου 200 εκ. καταναλωτών.

Σημειώνεται επίσης ότι η Αρμενία διατηρεί άριστες σχέσεις με το Ιράν και υπάρχει τακτική διασυννοριακή επικοινωνία. Το γεγονός αυτό μπορεί να επιτρέψει σε ελληνικές επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στη χώρα να προσεγγίσουν και την ιρανική αγορά.

Μεγάλες δυνατότητες ανάπτυξης συνεργασιών υπάρχουν για τις ελληνικές μελετητικές και κατασκευαστικές επιχειρήσεις, στο πλαίσιο των έργων του αυτοκινητοδρόμου Βορρά – Νότου με δύο τρόπους :

A) Συμμετοχή στην διαδικασία σύνταξης των μελετών και τις εργασίες κατασκευής των επομένων τμημάτων. Όλες οι σχετικές πληροφορίες υπάρχουν διαθέσιμες στην ιστοσελίδα του οργανισμού “North-South Road Corridor Investment Program”, διαθέσιμη και στην αγγλική γλώσσα (www.northsouth.am).

B) Επενδυτική παρουσία, μέσω της ανάληψης κατασκευής τμημάτων τα οποία θα ολοκληρωθούν δια παραχώρησης και δικαιώματος είσπραξης διοδίων, μέσω της μεθόδου συνεργασίας ιδιωτικού και δημοσίου τομέα (Public Private Partnership).

Έμφαση θα πρέπει να δοθεί και στην προώθηση επαφών των επιχειρήσεων του τομέα της πληροφορικής και των τεχνολογιών αιχμής, με δεδομένη την προτεραιότητα που αποδίδουν οι αρμενικές αρχές στην ανάπτυξη αυτών.

Σημαντική ώθηση στην παρουσία των ελληνικών επιχειρήσεων στην αγορά της Αρμενίας μπορεί να προσφέρει η διοργάνωση νέας επιχειρηματικής αποστολής, σε συνεργασία με το Ελληνο – Αρμενικό Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο.

Σημειώνουμε τέλος το χαμηλό κόστος συμμετοχής στις Διεθνείς Εκθέσεις που διοργανώνονται στην Αρμενία, γεγονός που μπορεί να επιτρέψει την παρουσία ελληνικών επιχειρήσεων και την προβολή των προϊόντων και υπηρεσιών τους με όχι ιδιαίτερα υψηλό κόστος.

Ιδιαίτερα για τον τομέα του τουρισμού πιστεύουμε ότι πρέπει να αναληφθούν προωθητικές δράσεις, χαμηλού κόστους αλλά μεγάλης αποτελεσματικότητας, για να ενισχύσουμε περαιτέρω την όλο και αυξανόμενη τάση των Αρμενίων να επισκέπτονται την Ελλάδα.

Από τον Απρίλιο του 2015 υπάρχει και τακτική αεροπορική σύνδεση Αθηνών – Ερεβάν που διευκολύνει την μετακίνηση επιχειρηματιών και επισκεπτών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ζ.

ΧΡΗΣΙΜΕΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΙΣ.

1. Ελληνικές Αρχές

Ελληνική Πρεσβεία	Τηλ: +37410-530051, 538051	gremb.ere@mfa.gr
Προξενικό Γραφείο	Τηλ: +37410-536754	grcon.ere@mfa.gr
Γραφείο Ο.Ε.Υ.	Τηλ: +37410-530446	ecocom-yerevan@mfa.gr
Ελληνική Κοινότητα	Τηλ: +37432-243113	velpida@rambler.ru

2. Αρμενικές Αρχές

Υπουργείο Εξωτερικών	Τηλ. +37460-620000	info@mfa.am
Υπουργείο Οικονομικών	Τηλ.+37410-566185	secretariat@mineconomy.am
Αρμενική Αστυνομία	Τηλ. 102	www.police.am
Πρώτες Βοήθειες	Τηλ. 911	

3. Εμπορικά & Βιομηχανικά Επιμελητήρια & Επιχ. Φορείς

Chamber of Commerce and Industry	Τηλ. +37410-560184-123	armcci@arminco.com
Armenian Development Agency	Τηλ. +37410-570170	info@ada.am
Union of Manufacturers and Businessmen	Τηλ. +37410-540715	umba@arminco.com
Union of Information Technology Enterprises	Τηλ. +37410-548881	info@uite.org
Union of Builders	Τηλ. +37410-581916	builders@netsys.arm
Center for Agribusiness	Τηλ. +37410-545711	card@card.am

4. Τράπεζες

HSBC BANK ARMENIA	Τηλ. +37410-515000	hsbc.armenia@hsbc.com
ACBA – CREDIT AGRICOLE BANK	Τηλ. +37410-318888	acba@acba.am
AMERIA BANK	Τηλ. + 37410-561111	office@ameriabank.am
ARDSHININVEST BANK	Τηλ. +37410-540404	office@ashib.am
BTA BANK ARMENIA	Τηλ. +37410-547645	bta@bta.am

5. Διοργανωτές Εκθέσεων

LOGOS EXPO CENTER	www.expo.am
-------------------	--

6. Ξενοδοχεία

ARMENIA MARRIOTT	www.marriottarmenia.am/hotels/travel/evnmc-armenia-marriott-hotel-yerevan
ANI PLAZA HOTEL	www.anihotel.com
GOLDEN TULIP HOTEL	www.goldentulip.com/it/hotels/royal-tulip-grand-hotel-yerevan
BEST WESTERN CONGRESS	www.yerevan-congresshotel.com
PARIS HOTEL	www.parishotel.am

7. Διπλωματικές Αποστολές στην Αρμενία.

www.mfa.am/en/representations-by-countries2

8. Διεθνείς Οργανισμοί στην Αρμενία.

International Organisations in Armenia	www.mfa.am/en/organizations-representations2
Delegation of the European Union	www.eeas.europa.eu/delegations/armenia
European Bank for Reconstruction and Development	www.ebrd.com
U.N.D.P	www.am.undp.org

9. Οδηγίες για τον επισκέπτη στην Αρμενία.

www.mineconomy.am/eng/39/gortsaruyt.html